БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 171 (16.254) • 23 июль 1975 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин

СОВЕТ ҚИШИЛАРИ ВА БАРЧА ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТ «СОЮЗ—АПОЛЛОН» ПАРВОЗИДА ЭРИШИЛГАН ЖАҲОНШУМУЛ МУВАФФАҚИЯТДАН ЧЕКСИЗ ҚУВОНМОҚДАЛАР ВА КОСМОСНИ ТАДҚИҚ ЭТИШДА ҚЎЙИЛГАН ЯНГИ ҚАДАМНИ ҚИЗҒИН ТАБРИКЛАМОҚДАЛАР.

КОСМОС ҚАҲРАМОНЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

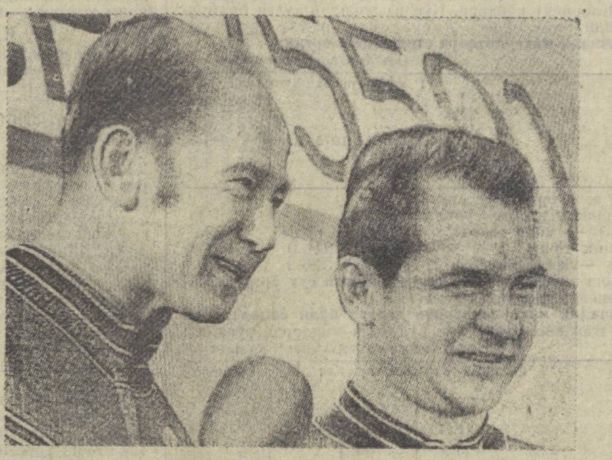

КРЕМЛЬ. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «Союз-19» кемасининг командири А. А. Леонов билан суҳбатлашмоқда.
Ўнгдаги суратда эса, космонавтлар Алексей Леонов билан Валерий Кубасов «Союз-19» космик кемасида ерга муваффақиятли қўнганларидан сўнг Бойқўнғир космодромига келишган пайти. Улар парвоз ҳақида гапириб бермоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

РАҲМАТ СЕНГА, „СОЮЗ"!

ҚЎНИШ ЖОЙИДАН РЕПОРТАЖ

Биз уни ҳозиргина момақалдироқли булутлардан мусаффо бўлган кўм-кўк осмонда кўрдик. Самовий қаҳрамонларни кутиб олувчи журналистлар жойлашган вертолётнинг учувчиси «Союз-19»гача атиги 600 метр қолганлигини маълум қилди. Каттакон парашют гумбази қора булутлар орасида худди лолақизғалдоқдек товланиб турарди. Учинг теварагида учта вертолёт айланаётган эди. Бизники эса тўртинчиси эди.

Ер билан учрашув олдидаги сўнгги дақиқалар жуда секин ўтаяпти. Лекин асосий янгилик маълум — космик экипаж билан алоқа боғлаган вертолётлар шу хабарни етказди.

— Ерга мергэнларча аниқликда яқинлашаяпсиз, — деб хабар қилишди Леоновга учувчилар.

Куни кеча Бойқўнғир космодромида халқаро авиация федерациясининг космик учишлар спорт комиссари И. Г. Борисенконинг кабинетида бир туп пастак буғдойни кўргандик. У буғдойни «Союз-19» қўниши тахмин этилган нуқтадан узиб олган ва атиги бир неча километргина хато қилган...

Ерга яқинлашилганида юмшоқ қўндириш моторлари ишга туширилганлигидан туширилувчи аппарат титраб кетди ва шу заҳоти каттакон парашют гумбазини отиб юборди...

Кемаларни космосга ўнлаб марта кузатиб, уларнинг жонажон диёрга қайтиб тушганлигини кутиб олганингиз билан барибир ҳар сафар ҳаяжонланасиз. Орбитада олти кун жуда яхши ишлаган кема Тўрғай диёрининг сарғиш чалов билан қопланган ерида ётибди. Бундан уч кун аввал унда америкалик астронавтлар йигитларимиз билан бирга меҳнат қилишганди.

Олти кун аввал стартда кузатиб қолганимиз кема эгалари люкда кўринишди. Медиклар уларнинг люкдан чиқиб олишларига ёрдам берадилар, дастлабки қадамларни босишда уларни суяшга уринадилар. «Раҳмат, ўзимиз юрамиз, ҳаммаси жойида, — дейди кема командири. — Иш кўп бўлгани билан ердаги кўникмаларни ҳали йўқотиб улгурганимиз йўқ».

Анъанага кўра журналистлар космонавтлар кемага дастхат ёзиб қолдиришлари учун уларнинг қўлига бўр берадилар. Леонов кеманинг куйиб қорайган деворига биргина «Раҳмат!» деган сўзни ёзади. Шу сўзда кемани яратганларга ҳам яратиб уни орбитага чиқарганларга миннатдорчилик, ўз марказини қўниш нуқтасидан уч километргина нарига жойлаштирган излаш хизматининг мерганларча ишига қойил қолганлик ифодаси ҳам бор.

— Масъулиятли космик эксперимент ва «Аполлон» кемасининг экипажи билан биргалашиб ишлаш муваффақиятли чиққанлигидан Валерий иккаловимиз жуда хурсандмиз. Осон бўлмасада, аммо ғоятда саховатли иш бўлди. — Кема командири кемадан атиги 10 метр берида журналистлар билан биринчи бор учрашганида шу сўзларни айтди. — Уйдан киши қанча узоқлашса, жонажон диёрда учрашув истаги шунча ошади, — деди у.

Учрашув ҳақиқатда тантанали ва самимий бўлди. Область шаҳри Орқалиқ аҳолиси азиз меҳмонларга нон-туз келтирди ва миллий тўнлар кийгизди. Космонавтлар тўнни жомакорлари устидан кийиб олдилар. Митингда совет фани ва техникасининг космосни тадқиқ этишда эришган ютуқлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўраётган бутун совет халқи муваффақиятларининг ажралмас қисмидир, деган сўзлар ҳам янгради.

Озгина расмий ишлар ўтказилди. Космонавтлар дастлабки медицина текширувидан ўтдилар. Уларнинг учиш фактига чеккан имзолари космосдаги янги, халқаро рекордлар рўйхатида биринчи ҳужжат бўлади. Шундай қилиб, космонавтлар «ИЛ-18» лайнерига чиқдилар. Орадан икки соат ўтгач Бойқўнғирга етиб бордилар. Космодром уларни гулдастлар тутиб, қучоқ очиб кутиб олади...

Қаҳрамон космонавтларнинг жонажон диёрга қайтиб келиши — ғоят шодиёна, тўлқинлантирувчи воқеани миллион-миллион телетомошабинлар кузатиб турдилар. Улар бутун воқеани оддий ва рангли телевидение орқали кўрдилар.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ.
(ТАСС махсус мухбири).
Орқалиқ — Бойқўнғир.

«АПОЛЛОН» КЕМАСИНИНГ ПАРВОЗИ

ХЬЮСТОН, Учишни бошқариш маркази, 22 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Америка астронавтлари Т. Стаффорд, В. Бранд, Д. Слейтон «Аполлон» космик кемасининг бортида учишни давом эттирмоқдалар.

Америка астронавтлари «Союз-19» кемасининг ерга қўнганлиги тўғрисидаги хабарни эшитганларидан кейин биргаликдаги экспериментда қатнашган совет партнерларини программанинг муваффақиятли тугалланиши билан қутладилар.

«Аполлон» экипажи мустақил программа доирасида илмий экспериментларини давом эттирмоқда. Астронавтлар Америка қитъасининг геологик структураларини, денгиз оқимлари ва денгиз ҳолатини, шу жумладан соҳил бўйи сувларининг ифлосланишини ўрганиш мақсадида ерни кузатдилар ва фотосуратга олдилар.

Стратосфера аэрозолларининг тўпланишини ва вертикал тақсимланишини ўлчаш ишлари бошлаб юборилди, бу эса келгусида космик кемаларнинг асбоб-ускуналарини яратган чоғда ҳисобга олинади.

Ультрабинафша нурланишни қайд этиш юзасидан ҳам тажрибалар ўтказилди, баъзи бир биологик экспериментлар амалга оширилди.

«Аполлон» космик кемаси Тинч океан районида, Гавай ороллари яқинида 25 июль Москва вақти билан соат 00.18 минутда сувга қўниши керак.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Космик кемалар— «Союз-19» ва «Аполлон»нинг тарихда биринчи халқаро биргалашиб учишини тайёрлаш ва ўтказишда қатнашган биз, олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар, ишчилар ва космонавтлар коллективларимиз ва ташкилотларимиз иши тўғрисида катта ғамхўрлик қилганликлари ва диққат-эътибор берганликлари учун, самимий табрик ва қутлов сўзлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Бизнинг қилган меҳнатимиз жонажон Коммунистик партиямиз, ҳукуматимиз ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев юксак баҳолаганликларидан хурсандмиз. Улар тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатини оғишмай ва изчиллик билан ўтказиб келмоқдалар. Космосдаги туташув асосий илмий-техникавий проблемаларни ҳал этишда совет ва Америка халқлари куч-ғайратларини бирлаштириш мумкинлигига яққол ва ишонтирарли мисолдир ҳамда бу бутун инсоният манфаатларига хизмат қилади.

Турли қитъалар космик кемаларининг тарихий биргалашиб учиши космосда ҳамма мамлакатлар ҳамкорлигига янги-янги уфқлар очади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинча Марказий Комитетини, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтамизки, космик фазони бундан буён тадқиқ этиш ва ўзлаштириш борасида Ватаннинг масъулиятли топшириқларини бажаришда бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилаверамиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид И. БРЕЖНЕВга

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Муҳтарам Бош секретарь жаноблари,

Мен «Аполлон» ва «Союз»нинг қандай учаётганлигини диққат билан кузатиб бордим. Иккала космик кеманинг муваффақиятли туташтирилганлиги ҳамда кемалар туташган ҳолатда бўлган чоғда экипажлар олиб борган илмий иш иккала мамлакатларимиздаги собитқадам кишиларнинг бир неча йил қаттиқ ишлаб ҳамкорлик қилганликларини авж моменти бўлди.

Шу учиш билан инсоннинг космосни тадқиқ этиш тарихига янги бир тўлқинлантирувчи боб ёзилди. Бу нарса космосда биттадан ортиқ мамлакат куч-ғайрати ва ҳиссасини қўшган ҳолда ҳамкорлик қилиши на фақат амалга ошириладиган, балки матлуб ҳамкорлик ҳам эканлигининг далилидир. «Аполлон» ва «Союз» экипажларидан бошқа экипажлар ҳам ибрат оладилар ва натижада илм-фан ҳамда халқаро яхши ҳамжиҳатлик ишига янада катта ҳисса қўшилади. «Аполлон»—«Союз»нинг учиши инсон космосни эгаллашида давом этаётган Америка — Совет ҳамкорлигида босилган илк қадамгинадир.

Учиш муваффақиятли амалга оширилишига дахлдор ҳамма кишилар ва айниқса полковник Леонов билан жаноб Кубасовга менинг самимий табрикларимни топширишингизни сўрайман. Уларнинг профессионал малака ва маҳоратлари ниҳоятда юксак бўлди. Мен уларга табрикларимни шахсан изҳор этиш имкониятларимни кутаяпман.

«Союз» учиши муваффақиятли тугаганлиги муносабати билан менинг энг самимий табрикларимни яна бир бор қабул қилгайсиз.

Ҳурмат билан Жеральд Р. ФОРД.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ, СССРНИНГ КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ ЎРТОҚ А. А. ЛЕОНОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ ВА ИККИНЧИ «ОЛТИН ЮЛДУЗ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет «Союз-19» кемасида АҚШнинг «Аполлон» кемаси билан биргаликдаги космик парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ҳамда айни вақтда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси ўрток Алексей Архипович **Леонов Ленин ордени** ва иккинчи **«Олтин юлдуз»** медали билан мукофотлансин.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўрток А. А. Леоновнинг жасорати нишонланиб, қаҳрамоннинг юртида унинг бронза бюсти ўрнатилсин.

СССР Олий Советн Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Советн Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1975 йил, 22 июль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ, СССРНИНГ КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ ЎРТОҚ В. Н. КУБАСОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ ВА ИККИНЧИ «ОЛТИН ЮЛДУЗ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет «Союз-19» кемасида АҚШнинг «Аполлон» кемаси билан биргаликдаги космик парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ҳамда айни вақтда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси ўрток Валерий Николаевич **Кубасов Ленин ордени** ва иккинчи **«Олтин юлдуз»** медали билан мукофотлансин.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўрток В. Н. Кубасовнинг жасорати нишонланиб, қаҳрамоннинг юртида унинг бронза бюсти ўрнатилсин.

СССР Олий Советн Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Советн Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1975 йил, 22 июль.

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1975 йил биринчи ярмидаги бажарилиш якунлари тўғрисида

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Республика меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йили плани ва мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш ҳамда КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигини ривожлантиришда, халқ турмушининг фаровонлигини ва маданий савиясини юксалтиришда янги муваффақиятларга эришдилар. Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги тўққизинчи беш йиллик план топшириқларига мувофиқ равишда ривожланмоқда.

Халқ хўжалиги тармоқларида ярим йиллик план қандай бажарилганлиги қуйидаги кўрсаткичлар билан ифодаланди.

I САНОАТ

Республика саноат ходимлари 1975 йилнинг биринчи ярмида саноат маҳсулотини реализация қилиш ва кўпчилик энг муҳим маҳсулотларини ишлаб чиқариш ярим йиллик планини муддатидан аввал бажардилар. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми 1974 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 10.3 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 6.1 процент ошди. Электр энергетикада саноат маҳсулоти ҳажми 1974 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 12 процент, қора ва рангли металлургияда 10 процент, химия ва нефть химияси саноатида 15 процент, машинасозлик ва металл ишлашда 13 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида 8 процент енгил саноатда 10 процент ва озиқ-овқат саноатида 9 процент ортди.

Айрим министрликлар ва идораларда маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик плани қандай бажарилганлиги, саноат ишлаб чиқариши ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди:

	Маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1975 йилнинг биринчи ярмида 1974 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми	1975 йилнинг биринчи ярмида 1974 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида: меҳнат унумдорлиги
Ўзбекистон ССР бўйича — жами	104,7	110,3	106,1
Умумиттифоқ министрликларининг корхоналари бўйича:			
Газ саноати министрлиги	101	100,3	101
Нефть саноати министрлиги	103	100,4	108
Кўмир саноати министрлиги	104	114	113
Химия саноати министрлиги	101	115	112
Электр-техника саноати министрлиги	102	109	106
Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	104	108	107
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	106	112	110
Автомобиль саноати министрлиги	103	109	106
Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги	103	106	105
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик министрлиги	104	111	107
Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда рўзғор асбоблари министрлиги	102	116	107
Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги	104	107	107
СССР Министрлар Совети ҳузуридаги микробиология саноати бош бошқармаси	104	117	114
Иттифоқ-республика ва республика министрликлари ҳамда идораларининг корхоналари бўйича:			
СССР Қора металлургия министрлиги	101	121	82
СССР Рангли металлургия министрлиги	102	108	104
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	102	108	103
Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	100,5	112	111
Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси	101	113	109
Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	104	115	109
Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги	105	111	106
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	108	110	108
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги	103	107	103
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги	109	112	109
Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги бошқармаси	117	100	102
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги	106	109	105

Қорақалпоғистон АССР, ҳамма областлар ва Тошкент шаҳри саноат маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планини бажарди.

Умуман республикада саноат маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қандай бўлганлиги қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

	1975 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилди	1975 йилнинг биринчи ярмида 1974 йилнинг биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия-миллиард-киловатт-соат	116,5	112
Нефть — минг тонна	592,4	98

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕК МЕЛИОРАТОРЛАРИНИНГ ЁРДАМИ

Иваново шаҳридан ўн километр нарида Кохма шаҳри чеккасида ўзбек мелиораторлари учун посёлка қуришга киришилди. Яқинда ташкил этилган қурилиш трести ишчиларининг оилалари 140 та коттеж типидаги уйларда яшайдиган бўладилар. Трест составига кирувчи механизациялашган кўчма колонналар «Главсредазирсовхоз с т р о й»нинг Мирзачўл, Қарши дашти ва бошқа бир қанча бўлинмалари ирригаторларидан ташкил топди.

Серқуёш Ўзбекистон тўқимачилар ўлкаси билан қадимдан дўст тутиниб келмоқда. Бу дўстлик биринчи беш йиллик бошларида бошланган бўлиб, «Минглар шартномаси» байроғи остида йил сайин мустаҳкамланмоқда. Сув хўжалиги қурилишида бой тажрибага эга бўлган Урта Осиё ирригаторлари торфзорларнинг заҳини қочиришда ҳамда далалар ва ўтлоқларни сунъий суғоришни ташкил этишда ўз касбдошларига ёрдам беришга қарор қилдилар.

Иваново колхоз ва совхозларида 200 минг гектардан ортиқ қишлоқ хўжалигига ярокли ерлар бута ботқоқ босиб ётибди. Шу ерларни ўзлаштириш областдаги соғин сигирларнинг ярмисини бутун йил бўйи боқиш учун етарли миқдорда озуқани қўшимча равишда олиш имконини беради.

Серқуёш республика мелиораторлари ҳозир бир неча кўчма механизациялашган колонналар учун ишлаб чиқариш базасига замин яратишга ҳозирлик кўрмоқдалар. Биринчи навбатдаги объектлар орасида йилига 80 минг куб метр йиғма темирбетон ишлаб чиқарадиган завод бор. Яқинда Фурманов районида сут-сабзавот етиштирадиган янги совхозни барпо этишга киришилди. Беш йил мобайнида жами тўқимачилар ўлкасидаги мелиоратив ва сув хўжалиги қурилишида дўстлар ёрдамида 60 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ўзлаштирилади.

А. ФРАНКОВСКИЙ,
ТАСС мухбири.
Иваново.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Томди районидаги Ленин номли совхоз чорвадорлари давлатга гўшт топшириш беш йиллик планини бажардилар. Тайёрлов ташкилотларига сал кам 2.000 центнер қўй гўшти етказиб берилди. Чорвадорлар КПСС XXV съезди шарафига мусобақалашиб, йил охиригача қўшимча суратда 860 тонна гўшт топширишга қарор қилдилар.

Социалистик мусобақа ғолиблари бу йил ҳар юз бош совлиқдан 145 тадан қўзи олдилар. Ўстириш учун 28 минг бошдан кўпрок ёки ўтган йилдагидан 2,5 минг бош кўп қўзи қолдирилди.

* * *

Сирдарё областидаги саноат корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг якунловчи йили учун ўтказилаётган социалистик мусобақага қўшилиб, маҳсулотни реализация қилиш етти ойлик планини муддатидан аввал бажардилар. Ой охиригача 21 миллион сўмликдан кўпрок саноат маҳсулотини реализация қилиш мўлжаллаб қўйилди.

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

(Боши биринчи бетда).

Газ — миллиард куб метр	18,7	99,1
Кўмир — минг тонна	2645	115
Пўлат — минг тонна	202,2	99,3
Қора металлар прокати — минг тонна	182,8	101
Минерал ўғит (шартли бирликларда) — минг тонна	2985,8	104
Куч трансформаторлари — минг киловольт-ампер	2521	117
Бронекабель — минг километр	9,2	106
Компрессорлар — дона	2698	107
Пилталаш машиналари — дона	383	185
Тракторлар — минг дона	11,4	105
Трактор культиваторлари — минг дона	11,0	96
Пахта териш машиналари (физик бирликларда) — дона	3941	109
Кўсак чувиш машиналари — дона	1370	110
Осма электр кранлар (махсус кранлар бу ҳисобга кирмайди) — дона	453	112
Экскаваторлар — дона	679	102
Цемент — минг тонна	1765,3	102
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар — минг кубметр	1898,1	105
Иморатбоп ғишт — миллион дона	850,2	104
Асбобцемент шифер — миллион шартли тахта	146,8	108
Дераза ойнаси — минг квадрат метр	1535	125
Қоғоз — минг тонна	12,9	105
Мебель — миллион сўмлик	37,2	110
Рўзғор холодильниклари — минг дона	55,8	116
Газ плиталари — минг дона	141,2	107
Пахта толаси — минг тонна	927,5	109
Каноп толаси — минг тонна	16,3	103
Ип газлама — миллион квадрат метр	90,1	102
Шойи газламалар — миллион квадрат метр	45,7	109
Пайпоқлар — миллион жуфт	18,0	103
Ички трикотаж — миллион дона	14,6	109
Устки трикотаж — миллион дона	6,3	97
Чарм пойафзал — миллион жуфт	12,5	107
Овланган балиқ — тонна	4316	91
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	53,5	115
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари сутга айлантириб ҳисобланган (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	173,6	113
Ўсимлик ёғи (давлат ресурслари хом ашёсидан) — минг тонна	235,0	107
Консервалар — миллион шартли банка	73,6	113
Маданий-маиший ва рўзғор ашёлари — миллион сўмлик	140,9	121

1974 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан электр энергия ҳосил қилиш, кўмир қазиб чиқариш, машинасозлик, бинокорлик материаллари маҳсулотининг бир қанча турларини ишлаб чиқариш анча кўпайди. Халқ истеъмол қиладиган моллар: ип ва шойи газламалар, пайпоқлар, ички трикотаж, чарм пойафзал, гўшт, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам ортди.

1975 йилнинг биринчи ярмида республика саноат корхоналарининг коллективлари асбоб-ускуналар, хом ашё ва материаллардан фойдаланишни яхшилаш, чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш, ишлаб чиқариш рентабеллигини ўстириш соҳасидаги ишларни давом эттирдилар.

Умуман саноатда ярим йиллик план бажарилгани ҳолда 39 корхона маҳсулот реализация қилиш планининг бажарилишини таъминламади, республиканинг айрим корхоналари энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш планининг бажарилишини уддалай олмади, товар маҳсулот таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғини бажармади, 1974 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан ишлаб чиқариш ҳажмини камайтириб юборди, мавжуд қувватлардан етарли фойдаланмади ва янги ишга туширилган қувватларни суст ўзлаштирди.

* * *

Илмий тадқиқот, лойиҳа, конструкторлик ташкилотлари ва корхоналари халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган **фан-техника тараққиёти** проблемаларини тадқиқ қилишни давом эттирди. Ярим йил мобайнида халқ хўжалигига 30 мингга яқин ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий қилинди, шу туфайли ҳар йил ҳисобига 40 миллион сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинди.

Электр-техника саноатида, химия, трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлигида, қурилиш-йўл машинасозлигида, химия ва нефть химиясида, металлургияда ва бошқа бир қанча тармоқларда маҳсулотнинг кўпгина янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди ва уларни ишлаб чиқаришга киришилди.

Илғор технологик жараёнлар жорий этилди, ишлаб чиқаришни янада комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш ишлари бажарилди. Қурилишнинг илғор методларини жорий қилиш давом эттирилди. Қурилишда ишларни бажаришнинг янги технологияси — саноат бинолари томини конвейер усулида йиғиш ва йирик блоклар билан монтаж қилиш усулини қўлланиш давом эттирилди.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Республика деҳқонлари 1975 йил ҳосили учун баҳорги қишлоқ хўжалик экинларини муваффақиятли экиб олдилар. Ҳамма категориялардаги хўжаликларда бу йил жами 3 миллион 534 минг гектар ерга экин экилди. Янги суғориладиган ерларни ўзлаштириш ва экинзорга айлантириш ҳисобига суғориладиган ерлардаги экин майдонлари бултургидан 59 минг гектар кўпайиб 2 миллион 739 минг гектарга етди.

Пахта етиштиришнинг илғор усулларини жорий қилиш давом эттирилди. 458 минг гектар майдонга туксиз уруғлик чигит аниқ миқдорда экилди, 683 минг гектар ерга кенг қаторлаб ва 1 миллион 27 минг гектар ерга айни вақтда гербицид қўшиб экилди.

Бу йил сув танқис бўлган мураккаб шароитларда қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари экинларни парвариш қилиш соҳасида зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Ғаллакор колхоз ва совхозлар бошоқли дон экинлари ҳосилини асосан йиғиштириб олдилар.

Республика чорвадорлари 1975 йилнинг биринчи ярмида муайян муваффақиятларга эришдилар 1974 йилнинг шу давридагига нисбатан колхоз ва совхозларда **қора моллар туёғи** 3 процент, чўчқалар 8 процент, паррандалар 9 процент кўпайди. Қўй ва эчкилар туёғи бирмунча камайди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ортди:

(колхоз ва совхозларда)

	1 июлгача етиштирилди: 1974 й.	1975 й.	1975 йилда 1974 йилга нисбатан процент ҳисобида
Чорва ва парранда асосий турларининг гўшти (сўйилган вазнда) — минг тонна	60,7	66,1	109
Сут минг тонна	295,5	316,3	107
Тухум — миллион дона	296,4	326,2	110

Ҳар бош сигир ҳисобига **соғиб олинган сут** ўрта ҳисобда 4 процент кўпайди.

Чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш ўтган йилга нисбатан қуйидаги миқдорда кўпайди:

(ҳамма категориядаги хўжаликларда)

	йилнинг биринчи ярмида харид қилинди: 1974 й.	1975 й.	1975 йилда 1974 йилга нисбатан процент ҳисобида
Чорва ва парранда (тирик вазнида) — минг тонна	102,6	112,0	109,1
Сут — минг тонна	248,6	263,5	106,0
Тухум — миллион дона	297,7	320,5	107,6

1975 йилнинг биринчи ярмида республика қишлоқ хўжалигига ишларнинг бутун комплекси бўйича 762,2 миллион сўм марказлаштирилган давлат **капитал маблағи** сарфланди.

Ярим йил мобайнида қишлоқ хўжалигига жами қуввати 460,5 минг от кучига эга бўлган 7297 та трактор, 3400 та юк автомобили ва махсус автомобиллар, 1887 та пахта териш машинаси, 526 та дон комбайни, 360 та сўта узиш машинаси ва 720 та силос йиғиш комбайни, 3094 та трактор сеялкаси, 3082 та трактор плуги, 6007 та культиватор ва бошқа кўпгина машина-механизмлар етказиб берилди.

Республика қишлоқ хўжалиги 2 миллион 575 минг тонна, яъни 1974 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 223 минг тонна кўп **минерал ўғит** олди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ўрта Осиё темир йўли халқ хўжалик юкларини ташиш ярим йиллик планини 103 процент, шу жумладан темир йўлнинг Ўзбекистон территориясидаги бўлимлари 102 процент бажарди. Ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан умуман темир йўлда ҳам, шунингдек унинг Ўзбекистондаги бўлимларида ҳам юк ташиш 7 процент кўпайди. Тошкўмир, нефть маҳсулотлари, цемент, бинокорлик материаллари, химиявий минерал ўғит, пахта толаси ташиш ярим йиллик плани ошириб бажарилди. Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан юкларнинг шу турларини (химиявий минерал ўғитдан ташқари) ташиш ортди.

Ҳаракат составидан фойдаланиш даражаси ошганлиги юк ташишни кўпайтиришнинг асоси бўлди. Ўрта Осиё темир йўлида ва унинг Ўзбекистондаги бўлимларида ҳар вагоннинг статик нагрузкаси пландагидан оширилди, локомативнинг ўртача суткалик унумдорлиги умуман Ўрта Осиё темир йўлида ва унинг республикадаги бўлимларида (Тошкент бўлимидан ташқари) пландагидан кўпайтирилди.

Шу билан бирга юк вагонининг обороти планда белгиланганидан сустроқ бўлди, вагонларнинг юк ортиш ва тушириш вақтида туриб қолиши ва транзит вагонларининг туриб қолиши нормативда белгиланганидан ошиб кетди, вагоннинг ўртача суткалик унумдорлиги планда кўзда тутилганидан пастроқ бўлди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти юк ташиш ярим йиллик планини 107 процент, юк обороти планини 103 процент бажарди. Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан юк ташиш ва юк обороти 11 процент ортди. Юкларни марказлаштирилган усулда ташиш ҳажми ортиб, умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортида ташилган юклар жами ҳажмининг 91 процентига етди.

Пассажир ташиш ярим йиллик плани 103 процент, пассажир обороти плани 102 процент бажарилди, ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан пассажир ташиш ва пассажир обороти 8 процент кўпайди.

Юк автомобиллари ва автобусларнинг унумдорлиги пландагидан ва 1974 йилнинг январь-июнь ойлари даражасидан юқори бўлди; шу билан бирга юк автомобилларининг юксиз юриши ҳамда бекор туриб қолишига ҳали кўплаб йўл қўйилмоқда.

Ўзбекистон граждан авиацияси территориал бошқармаси авиацияда юк ташиш умумий ҳажми ярим йиллик планини 103 процент, пассажир жўнатиш планини 111 процент бажарди. Ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан авиацияда юк ташишнинг умумий ҳажми 13 процент, пассажир жўнатиш 15 процент кўпайди. Халқ хўжалигида авиациядан фойдаланиш ишлари ярим йиллик плани 101,4 процент бажарилди, шу ишларнинг ҳажми 1974 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4,4 процент ортди.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф телефон, радио) маҳсулоти ҳажми 1975 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 9 процент ошди. Алоқа корхоналари маҳсулотининг ҳажми юзасидан белгиланган ярим йиллик план 100 процент бажарилди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағи ҳисобига 970 миллион сўмлик ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4 процент кўп қимматга эга бўлган асосий фондлар ишга туширилди.

Халқ хўжалигининг турли тармоқларида янги ишлаб чиқариш қувватлари ва объектлари ишга туширилди. Электр энергетика соҳасида Тахиятош ГРЭСида соатига 220 тонна буғ ишлаб чиқарадиган буғ қозони ишга туширилди, узунлиги 3,1 минг километрдан ортиқ турли кучланишдаги электр линияси, шунингдек 126 минг киловольтампер қувватга эга бўлган трансформатор пасайтиргич подстанциялари қурилди, 9 та нефть қудуғи пармаланди. Жиззах керамзит заводида 165 минг куб метр керамзит шағал ишлаб чиқарадиган қувватлар ишга туширилди. Тошкент ва Фарғона тўқимачилик комбинатларида эскириб қолган тўқув станоклари ўрнига автомат тўқув станоклари ўрнатилди. Тошкент, Жиззах ва Қашқадарё областларида жами ҳажми 72 минг тонна келадиган элеваторлар ишга туширилди. Шаҳарлардаги автомат телефон станцияларидаги номерлар сони 2,5 мингта кўпайтирилди.

Қишлоқ хўжалигида давлат маблағлари ҳисобига 25 минг гектар янги суғориладиган ерлар экинзорга айлантирилди, 101 минг гектар яйловга сув чиқарилди. 2,6 минг бош қорамол ва 126,8 минг бош майда мол боқиладиган чорвачилик бинолари қурилиб, фойдаланиш учун топширилди. Тухум ва гўшт етиштирадиган бир қанча паррандачилик фабрикаларининг қувватлари кўпайтирилди.

Шу билан бирга айрим ишлаб чиқариш қувватларини, шунингдек асосий фондларни ишга тушириш плани ўтган ярим йилликда бажарилмай қолди.

Республика халқ хўжалигига сарфланган давлат **капитал маблағининг** умумий ҳажми 1 миллиард 725 миллион сўмга етди ёки ўтган йилнинг биринчи ярмида ўзлаштирилган маблағдан 6 процент кўпайди. Қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилди.

Давлат пудрат қурилиш-монтаж ташкилотлари умуман республикада ўз кучлари билан бажарадиган ишларнинг ярим йиллик программасини 102 процент бажарди ва ишларнинг ҳажмини 1974 йилнинг шу даврдагига нисбатан 10 процент кўпайтирди.

Айрим қурилиш министрликлари ва идоралари пудрат ишлари ярим йиллик планни қуйидагича бажардилар:

	Ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти: Пудрат ишларининг умумий ҳажми бўйича	Ўз кучи билан бажарадиган ишларнинг ҳажми бўйича
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,4	100,5
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	102	103
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	104	104
«Главташкентстрой»	102	103
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	103	100,4
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўлларини қуриш ва ишлатиш министрлиги	106	106
Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	106	105
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича	102	102
Узколхозстрой»	104	104

Қурилишдаги **меҳнат унумдорлиги** ошди, қурилиш-монтаж ишларининг **таннархи** камайди.

Бироқ умуман пудрат ишлари плани бажарилгани ҳолда бир қанча қурилиш ва монтаж ташкилотлари пудрат ишларининг ҳажми, меҳнат унумдорлиги, фойда олиш ва қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш юзасидан планда белгиланган топшириқларнинг бажарилиши таъминланмаган.

V. ХАЛҚ ТУРМУШИНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИНГ ОШИШИ

Ўтган ярим йилликда меҳнаткашларнинг турмуш даражасини янада оширишга, уларга маданий ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга доир тадбирларни амалга ошириш давом эттирилди.

Республика халқ хўжалигидаги **ишчи** ва **хизматчилар** сони 1975 йилнинг биринчи ярмида 3 миллион кишидан ошди ва 1974 йилнинг шу даврига нисбатан деярли 6 процент кўпайди.

Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган иш ҳақи ойига ўрта ҳисобда 139,1 сўмга етди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6 процент ортди. Ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар ҳам қўшиб ҳисобланганида иш ҳақи 191,7 сўмга етди ва 4,5 процент кўпайди. **Колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ 3 процент ошди.**

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 1975 йилнинг биринчи ярмида 1 миллиард 625,3 миллион сўмлик **тўлов ва имтиёзлар** олди, бу тўлов ва имтиёзлар ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 7 процент кўпайди.

Ватан уруши инвалидларининг ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг моддий-маиший шароитлари яхшиланди.

1975 йилнинг биринчи ярмида аҳолининг омонат кассаларидаги омонатлари 10,1 процент, омонатчилар эса 5,9 процент кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана **товар обороти**, шу жумладан умумий овқатланиш корхоналарининг обороти умумий ҳажми 1975 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 8,7 процент кўпайиб 3 миллиард 427,8 миллион сўмга етди. Товар обороти умумий ҳажми юзасидан белгиланган ярим йиллик план 101,3 процент бажарилди. Бундан ташқари матлубот кооперацияси системаси орқали шартномага мувофиқ белгиланган ва комиссияга қабул қилинган нархлар билан ҳисоблаганда 42,8 миллион сўмлик қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотилди.

Кўпчилик молларни сотиш ортди, юқори калорияли озиқ-овқат маҳсулотларини сотиш кўпайди. Шу билан бирга аҳолининг айрим молларига бўлган эҳтиёжи ҳали тўла-тўкис қондирилаётгани йўқ.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш янада ривож топди. Республикада маиший хизмат кўрсатиш ярим йиллик плани 101 процент, шу жумладан шаҳар жойларда 100,5 процент ва қишлоқ жойларда 102 процент ортди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 14,4 процент кўпайди. Маиший хизмат корхоналари тармоғи кенгайди. Шундай бўлса ҳам мавжуд маиший хизмат корхоналари ва қабул пунктлари ҳали етарли эмас, маиший хизмат юзасидан берилган буюртмаларнинг бажарилиш сифати ва муддатлари кўпинча аҳолининг талабини қондирмаётир.

1975 йилнинг биринчи ярмида республикада **уй-жой ва маданий-маиший** иншоотлар қурилиши кенг кўламда олиб борилди. Давлатнинг капитал маблағлари ва уй-жой қурилиш кооперациясининг маблағлари ҳисобигагина жами саҳни 1 миллион 62 минг квадрат метр бўлган 20 минг янги шинам квартира фойдаланиш учун топширилди.

Бундан ташқари **колхозлар ва аҳоли** ўз маблағлари ҳисобига ҳамда давлат кредити ёрдами билан кўп миқдорда уй-жой биноларини қуриб олдилар. Янги умумий таълим мактаблари, касалхоналар, мактабгача тарбия болалар муассасалари ва маданий-маиший объектлар ишга туширилди. Шу билан бирга уй-жойларни, мактабгача тарбия болалар муассасаларини ишга тушириш ярим йиллик плани бажарилмай қолди.

Шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш иши давом эттирилди. Йилнинг биринчи ярми мобайнида яна 61,7 минг квартира ёки ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 3,8 процент кўп **квартира газ билан таъминланди.**

Халқ маорифини ривожлантиришда ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларида **кадрлар тайёрлашда** янги муваффақиятларга эришилди.

4,9 миллион киши таълимнинг ҳар хил турларига жалб этилди. Ҳамма турдаги умумий таълим мактабларида 3 миллион 736,8 минг киши яъни 1974 йилдагига нисбатан 90,9 мингдан кўпроқ киши таълим олди, шунда кечки (сменали) умумий таълим мактабларида (шу жумладан ўрта маълумот берадиган ҳунар-техника билим юртларида) 228,5 минг киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиди. Олий ўқув юртларида таълим олувчилар 239,3 минг нафарга, ўрта махсус ўқув юртларида таълим олаётганлар 176,8 минг нафарга етди.

Саккиз йиллик мактабни 360 мингдан кўпроқ бола, ўрта умумий таълим мактабини 275 мингдан кўпроқ йигит-қиз тамомлаб чиқди, шу жумладан кечки (сменали) умумий таълим мактабларида ва ҳунар-техника билим юртларида 49 мингдан кўпроқ йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Бу йил 88 мингдан кўпроқ киши **олий ва ўрта махсус ўқув юртларини** тамомлади. Олий ўқув юртлари 37 мингга яқин инженер, агроном, врач, педагог, экономист ва бошқа мутахассисларни етиштириб чиқарди. Ўрта махсус ўқув юртлари ўрта малакали 51 мингдан ортиқ мутахассис тайёрлади.

Республика аҳолисига **медицина хизмати кўрсатиш яхшиланди**. Касалхоналардаги ўринлар ортди, врачлар ва ўрта малакали медицина ходимлари кўпайди.

Ўзбекистон ССР аҳолиси 1975 йил 1 июлда 13,9 миллион кишига етди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

КОСМОСДАГИ КЎРИШУВ—ҲАМКОРЛИК ВА КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ РАМЗИ

Бутун дунёдаги газеталарнинг биринчи саҳифалари ҳамон космосдан олинган хабарлар билан тўлиб чиқмоқда. Давлат ва жамоат арбоблари, таниқли сиёсий ва илмий обзорчилар «Союз-19» ва «Аполлон» кемаларининг зафарли сафари космосда ҳам, ерда ҳам Совет—Америка ҳамкорлигининг потенциал имкониятлари жуда катта эканлигидан далолат бериб турганлигини таъкидламоқдалар.

«Союз—Аполлон» космик эксперименти СССР билан АҚШ бениҳоя мураккаб проблемаларни ҳал этиш устида биргаликда ишлаши мумкинлигининг яққол исботи бўлиб хизмат қилади, — деди АҚШ вакиллар палатасининг аъзоси П Саймон. «Союз-19» ўз олдига учиш вақтида қўйилган ҳамма вазифаларни яхши бажарди, деб таъкидлади Америка космик тадқиқотлари программасининг ветеранларидан бири, Ойга учиш қатнашчиси Южин Сержан. Иккинчи туташув операциясини амалга оширишда, «Союз-19» актив роль ўйнаган пайтда совет экипажи ва Ердаги мутахассислар ўзларининг энг яхши фазилатларини намойиш қилдилар.

Америкада чиқадиган «Нью-Йорк Дейли Ньюс» газетаси «Союз—Аполлон» экспериментини «Инсоннинг космосга буюк сафари старти», «Халқаро ҳамкорликдаги янги даврнинг «бошланиши деб атайди.

Америка қитъасидаги оддий кишилар «Союз—Аполлон»нинг ажойиб экспериментини зўр эътибор ва мамнуният билан кузатиб турибдилар. Кемалар у Ерда, осмонда шундай аниқ туташдиларки, бу иш худди ерда ўтказилгандек бўлди, деди Нью-Йоркда яшовчи Жон Трентон ТАСС мухбирига. Бу — ҳақиқатан ҳам жозибали манзара бўлди. Биз космосга парвоз қилган ўз йигитларимиз учун ва совет йигитлари учун бениҳоя фахрланамиз.

Фашистлар Германиясига қарши бўлган собиқ уруш қатнашчиси, америкалик Д. Эллиот бундай деди: руслар билан америкаликларнинг космосдаги тарихий учрашуви менга бошқа бир тарихий учрашувни — Эльбадаги учрашувни эслатди. Ана шу иккала буюк воқеа мамлакатларимиз ўртасидаги тинчлик ва дўстликнинг рамзидир.

«Союз-19» билан «Аполлон», Эльба тепасида, 1945 йилда Совет ва Америка солдатлари учрашган жойда учиб бораётган дақиқаларда Совет ва Америка кемалари бир-бири билан туташганлиги тўғрисидаги хабарни иккинчи жаҳон урушининг ветеранлари зўр ҳаяжон билан кутиб олдилар», — деб ёзади Польшадаги «Трибуна Люду» газетаси.

«Союз-19» ва «Аполлон» кемалари экипажларининг ер атрофи орбитасида қўл олишиб кўришганликлари — ҳозирги дунёда рўй бераётган ажойиб ўзгаришларнинг рамзидир, деди Чехословакия тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг раиси Й. Лукаш. Шу боисдан ҳам Ер юзасидаги софдил кишилар КПСС Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежневнинг космонавтларга йўллаган табрикномасидаги Совет—Америка муносабатларидаги кескинликни юмшатиш, ижобий силжишлар натижасида мамлакатлар ва халқлар ўртасидаги илмий алоқаларни бутун инсониятнинг тинчлиги ва тараққиёти манфаатлари йўлида кенг, самарали ривожлантириш учун имкониятлар очилиши тўғрисида айтилган сўзларни чин кўнгилдан қўллаб-қувватлайдилар.

(ТАСС).

Германия коммунистик партиясининг босма органи «Унзере цайт» газетасининг обрўси кун сайин ортиб бормоқда. У меҳнаткашларнинг демократик ва социал ҳуқуқлари учун олиб бораётган курашларини ўз саҳифаларида кенг ёритиб турибди. Суратда: шу газетанинг Кельн шаҳридаги тарқатувчилари.

А. Урбан фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ВАКИЛЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ТУНИС. (ТАСС). Саккизинчи Карфаген халқаро халқ санъати фестивалида ўзбек «Лазги» ашула — рақс ансамблининг чиқиши зўр муваффақият билан ўтди. Тунис пойтахти чеккасидаги Карфагенда қадимий романтик театр майдонини лиқ тўлдирган минглаб томошабинлар СССР халқлари кўп миллатли маданияти вакиллари намойиш қилган хилма-хил концерт программасининг ҳар бир номерини қизғин олқишлар билан кутиб олдилар.

Бундан олдин совет артистлари Туниснинг Монастир ва Сус шаҳарларида концерт бериб қайтган эдилар.

СИНФИЙ КУРАШ ФРОНТЛАРИДА

✦ ПАРИЖ. Франция Компартияси сиёсий бюросининг аъзоси Поль Лоран Франция Компартиясининг Шарқий Пиренея федерацияси байрамида нутқ сўзлаб: «Биз, коммунистлар ҳамма жойда меҳнаткашлар билан, уларнинг касаба союз ташкилотлари билан бирга борамиз», — деди.

Францияда миллион-миллион меҳнаткашлар ва уларнинг оилалари кучайиб бораётган қийинчиликларга дуч келмоқдалар, бу эса, деб таъкидлади П. Лоран, уларнинг норозилигини авж олдирмоқда. Меҳнаткашлар ўзларининг жипслашган курашини тобора кенг авж олдирмоқдалар. Франция коммунистлари кенг халқ оммасининг туб манфаатларини ҳимоя қилиб ишсизликка ва қимматчиликка қарши, меҳнат ва турмуш шароитининг яхшиланиши учун кураш олиб бормоқдалар.

✦ ГААГА. Голландия касалхоналарида даволаниш учун тўланадиган ҳақ 1974 йилда 22 процентдан зиёд кўпайди. Ихтисослаштирилган стационар медицина муассасаларида хизмат кўрсатганлик учун тўланадиган ҳақ 18-21 процент ошди.

✦ НЬЮ-ЙОРК. Пенсильвания штати хизматчиларидан 12.000 кишининг забастовкаси ғалаба билан тугади. Улар иш ҳақи ва социал нафақаларнинг кўпайтирилишига эришдилар. Иш ташловчилар штат маъмурларининг таҳдидларига ва суд таъқибларига қарамай 20 кун давом этган қаттиқ курашдан кейин маъмурларнинг ён беришига ва касаба союз таклиф этган шартноманинг имзоланишига эришдилар.

КОСМОНАВТЛАРНИНГ СОАТ ВА МИНУТЛАРИ

Петр Климук ва Виталий Севастьянов «Салют-4» станциясини автомат режимда ишлашга тайёрлай бошладилар. Учиш охиригача экипаж яна бир қанча эксперимент ва тадқиқотларни бажариши лозим, бунинг натижалари экспедиция багажини яна ҳам кўпайтириб юборади.

«Салют-4» станциясидаги иккинчи экспедиция турли билим соҳаларидаги олимларга жуда кўп материаллар келтиради. Астрофизиклар қуёш актив областларининг 600 га яқин спектрограммаларини, ўнта манбанинг рентген нурланиш ёзувларини оладилар. Шуларнинг баъзилари ердаги астрономик обсерваториялар билан ҳамкорликда бажарилди. Олинган маълумотларни яхшилаб таҳлил қилиб чиқиш учун анча-мунча вақт кетади. Аммо «Оққуш Х-1» нейтрон юлдузини кузатиш катта аҳамиятга эга эканлиги бугуннинг ўзидаёқ маълум.

Илгари «Оққуш Х-1» типидаги объектлар назарий жиҳатдангина маълум эди: кўп километрли атмосфера қатлами ердан туриб шундай объектларнинг рентген нурларини кузатишга имконият бермайди. Эндиликда орбитал станция ёрдами билан «Оққуш Х-1» объектини машҳур «Қора тешик» қаторига қўшишга имкон берувчи маълумотлар олинди. Нейтрон юлдуз массаси қуёш массасидан ўн баравар ошади, катталиги эса диаметри неча ўнлаб километрга борадиган қум заррасидек келади, дейиш мумкин. «Салют-4» бортидан телеметрия орқали олинган маълумотлар, шунингдек рентген нурланиш ёзувлари шу типдаги юлдузларда рўй берувчи мураккаб процесслар сирини яхшироқ очишга имкон беради.

Экспедициянинг бошқа материаллари орасида Совет Иттифоқи территорияси 8,5 миллион квадрат километрининг фото суратларидир. У географлар, топографлар, гидрологлар, ўрмон хўжалиги ходимларига жуда яхши совға бўлади. Космосдан туриб олинган суратларни ернинг сиҳат-саломатлигини чаққон контрол қилувчи воситалардан бири, деб ҳисоблаш мумкин. «Салют-4» экипажи табиатнинг ажиб бир ҳодисаси — нукра булутларни кузатди. Ерда шу булутлар хусусида жуда кўп баҳслар бўлиб келди ва бўлмоқда. Энди шу атмосфера ҳодисаси булут структурасига эга деб бемалол айтиш мумкин.

Космонавтлар, учишни бошқариш маркази коллективи, «Союз-18» — «Салют-4» системасини йўлга тайёрлаган ишчилар ва мутахассисларнинг меҳнати билан топилган янгиликларнинг тўла бўлмаган рўйхати шулардан иборат. Энди Евпаторияда ерга қайтариб тушириш зарур бўлган материал ва ноёб асбобларнинг рўйхати нечанчи марта ғоятда синчиклаб тузиб чиқилмоқда. Космонавтлар 50 килограммча юкни ерга келтирадилар, деб фараз қилинмоқда.

Ракета-космик системасини ва айниқса киши бошқарадиган шундай системани яратиш ҳозирча қимматга тушаётган ишдир. Ҳозирги замонда иқтисодий жиҳатдан бақувват—Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари сингари давлатларгина бундай харажатларни кўтаришга қодирдир. Икки мамлакатнинг ҳар бири ўз космик программаларининг самарадорлигини ошириш учун кураш олиб бормоқда. Узоқ ишлайдиган орбитал станциялар яратилиши шунга кўпроқ даражада ёрдам бермоқда.

Орбитал станция бошқа кўпчилик космик аппаратларга нисбатан узоқ яшайди, асбоб ва бошқа тадқиқот воситалари сероб. Яхши тайёрланган экипаж билан яхши ишловчи учишни бошқариш маркази станция воситасида кўп ишлар қилиши мумкин.

«Салют-4»даги иккинчи экспедиция икки ойдан бери давом этмоқда.

П. Климук билан В. Севастьяновнинг икки ойлик учиши Ватан космонавтикасини профилактика ишлари олиб бориш соҳасида қимматли тажриба билан бойитди. Бугунги кунда бу нарса яққол кўзга ташланмоқда.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС махсус мухбири.

МАШИНА ТЕРИМИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ТЕХНИКА РЕМОНТИДАГИ НУҚСОНЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленуми қарорларида пахтачиликни комплекс механизациялаш масаласига алоҳида эътибор берилди. Механизация кўп, сорти юқори, таннархи арзон пахта етиштиришнинг асосий омили эканлиги таъкидланди. Пленум қарорларида белгиланган вазифаларни изчиллик билан амалга оширишга бошчилик қилиш партия ташкилотларининг муҳим бурчидир.

Қорақалпоғистон Автоном Республикасида пахтачилик, хусусан теримни механизациялаш борасида катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Далалар йириклаштириляпти, минерал ва органик ўғитларнинг самарадорлиги ошириляпти, колхозлар ва совхозларга тобора кўпроқ қишлоқ хўжалик техникаси етказиб беріляпти, механизатор кадрларнинг янги отряди тарбияланиб, камолотга етказиляпти. Буларнинг ҳаммаси дала ишларини комплекс механизациялашда ҳал қилувчи роль ўйнаяпти.

Автоном республика пахтакорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичи — 1975 йилда 350 минг тонна «оқ олтин» етиштириш, шундан 250 минг тоннасини машиналарда териб олишга сўз бердилар. Қатор колхозлар ва совхозларда етиштирилган ҳосилнинг 80—85 проценти, ҳатто ундан кўпроқ қисмини «зангори кема»ларда йиғиб-териб олиш режалари белгилаб қўйилди. Шунингдек, ўнинчи синфни битирган қиз-йигитлардан катта группаси механизация мактаблари ва курсларида ўқитилмоқда. Бу йил ҳамма маркадаги терим машиналарини тўла қувват билан икки сменада ишлатиш кўзда тутилмоқда. Илғор хўжаликларда техника воситалари, айниқса терим машиналари ремонтдан чиқарилиб, мавсумга шайлаб қўйилди.

Бироқ ғанимат фурсат ўтиб боришига қарамай, умуман Автоном республика хўжаликларида пахта териш машиналари, тележкалар, кўсак узиш ва чувиш механизмларини ремонт қилиш ғоятда сусткашлик билан олиб борилмоқда, бу ҳақда белгиланган яхшигина тадбирлар қоғозда қолиб кетмоқда. Мавжуд 2270 та терим машинасидан эндигина 420 таси ремонтдан чиқарилганини қандай баҳолаш керак?

Бошқа хил техника воситаларини мавсумга шайлашда ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. 1133 та кўсак узиш механизмидан 142 таси, 1201 та кўсак чувиш агрегатидан 161 таси ремонт қилинди холос. «Узсельхозтехника»нинг Қорақалпоғистон бирлашмасида ҳам, унинг жойлардаги органларида ҳам терим машиналари ремонти кечикаётгани ҳақида жуда кўп гап-сўзлар бўляпти, бу масала йиғилишларда муҳокама қилиниб, рўй берган аҳволни тузатиш ҳақида қарорлар қабул қилиняпти. Лекин кўзга кўринарли амалий иш қилинмаяпти.

Чимбой районида 236 та, Тахтакўпир районида 194 та пахта териш машинаси бор. Ана шу техника воситалари вақтида сифатли ремонт қилиб қўйилса, саноқли кунлардан кейин пахтакорларнинг узоғи яқин, оғири енгил бўлади. Аммо хўжаликларнинг раҳбарлари «ҳали вақт эрта, пахта терими бошлангунча ҳамма техника воситаларини ремонт қилиб бўламиз» деган зарарли кайфиятга берилиб юрибди.

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатадики, «вақти-соати етганда ремонтни тугаллайверамиз» деган билан иш битмайди. Ҳар бир хўжаликда неча пахта териш машинаси бор, ундан нечтаси капитал, нечтаси жорий ремонт қилинади, қанча эҳтиёт қисмлар зарур бўлади. Буларнинг ҳаммаси сарҳисоб қилиб чиқилиши, шунга қараб аниқ режалар белгиланиши керак. Афсуски, Беруний районидаги Оржоникидзе номли, «Правда», Махтумқули номли, Амударё районидаги Тельман номли колхозларнинг раҳбарлари ҳали бу ҳақда ўйлаб кўрганлари ҳам йўқ. Бу йил машина теримини ўтган йилдагидан анча эрта бошлаш кўзда тутилмоқда. Лекин техника ремонти ўтган йилдагидан анча орқада қолмоқда. Бундай вазиятда юқорида номлари тилга олинган хўжаликлар раҳбарлари пахта терими бошланганда атанг деб ер чизиб қолмасмикинлар?

Автотрактор парки ва устахона ремонт ишлари лабораторияси ҳисобланади. Терим машиналарининг «умри» шу ерда узайтирилади, пахтазорларга шу ерда йўлланма берилади. Машиналарнинг нечоғли унумли ишлаши автотрактор парки ёки устахоналарда ишлаётган ремонтчиларнинг шу кунларда фидокорлик билан қиладиган меҳнатига боғлиқдир. Механиклар, слесарлар, токарлар ва бошқа ремонтчилар ақл-заковат билан иш тутса, машиналардаги нуқсонларни синчковлик билан бартараф этса, иш унуми юқори бўлади. Бепарволикка йўл қўйса, ушовидан тушови қимматга тушади, ер чизиб қолинади.

Хўжайли, Қўнғирот, Ленинобод районларида шундай қилинмаяпти. Автотрактор парклари, устахоналар малакали ремонтчи кадрлар билан мустаҳкамланган эмас, меҳнат интизоми бўшаштириб юборилган, устахона ходимлари ишга кеч келиб, эрта қайтади, кунлик иш нормасининг бажарилиши назорат қилиб борилмайди, кунлик топшириқни ортиғи билан адо этган ремонтчилар рағбатлантирилмагани сингари, иш нормасини бажармаётган кишиларга нисбатан чора кўрилмайди. Яна бир ачинарли томони шундаки, ремонтчиларнинг унумли ишлашлари учун етарли маданий-маиший шароит яратиб берилмаган.

Биз Қўнғирот районидаги А. Шарипов директорлик қилаётган «Қўнғирот» совхозида бўлганимизда устахонада бирорта ремонтчини учратмадик. Маълум бўлишича, ремонтчилар ғўза парваришига сафарбар этилибди. Ҳақиқатда эса улар дала ишларида ҳам қатнашмайди, устахонада ҳам қорасини кўрсатмайди. Интизомсиз, зиммасига юклатилган вазифани ҳалоллик билан ўтамаётган кишиларни тартибга чақирадиган раҳбар совхозда топилмаяпти. Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам ана шундай ачинарли аҳволнинг гувоҳи бўлдик.

Қ. Авезов номли совхоз Чимбой районидаги йирик пахтакор хўжаликлардан бири ҳисобланади. Якунловчи йилда етиштириладиган ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»ларда териб олиш планлаштирилган, қанча машина ишлаши, механизаторлардан ким қанча пахта териши, ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унуми қанча бўлиши аниқ режалаштирилган. Лекин ҳосил тақдирини ҳал қиладиган «зангори кема»ларни ремонт қилиш ўлда-жўлда бўлиб қолмоқда, ҳали устахонага келтирилмаган, ремонтга қўл урилмаган, ҳатто қандай эҳтиёт қисмларни алмаштириш зарурлиги аниқланмаган машиналар бор. Совхоз директори И. Қурбонов меҳнатни тўғри ташкил қилиш, бутун кучни ремонт ишларини кучайтиришга сафарбар этиш ўрнига «эҳтиёт қисмлар етишмаса қўлимиздан нима иш келади» деб юрибди.

Амударё районидаги қатор хўжаликлар машинада пахта териш топшириғини йилма-йил ошириб бажаряпти, теримни қисқа фурсатда ўтказяпти. Натижада пахтанинг сорти юқори бўляпти, таннархи эса арзонга тушяпти. Бироқ Қ. Эшчонов раислик қилаётган Ленин номли колхоз ҳақида бундай деб бўлмайди. Тўғри, колхоз машина терими планини ўтган йилларда бажариб келди, чунки ремонт ишларини барвақт сифатли қилиб тугаллади, механизатор кадрлар сафини мустаҳкамлади.

Бу йил эришилган ана шу ютуқларни мустаҳкамлаш чоралари кўриляпти деб бўлмайди. Терим машиналари ва механизмларнинг бир қисми чангга қоришиб ётибди, уни устахонага келтириш, масъул кишилар ихтиёрига топшириб, ремонт қилдириш ҳатто автотрактор парки мудирининг ҳам хаёлига келаётгани йўқ. Совхоздаги терим машиналаридан 25 таси ўтган йилги пахта теримидан кейин қаерга келтирилиб қўйилган бўлса, ўша жойда қачтарилиб турибди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси раҳбарлари техника ёрдамини кучайтиришга колхозга арзигулик ёрдам бераётгани йўқ.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, «Узсельхозтехника» Қорақалпоғистон Автоном республикаси бирлашмасининг раиси А. Примов қатор хўжаликларда техника ремонти ишлари барбод берилаётганини яхши билгани ҳолда турли буйруқлар, ёзишмалар йўллаш, телефон орқали кўрсатма беришдан нарига ўтмаётир, жойлардаги органлар раҳбарларига нисбатан талабчанликни кучайтирмаётир. Шуни ҳам айтиш керакки, автоном республика хўжаликларига эҳтиёт қисмлар юбориш кафолатини олган Тошкент агрегат заводи, «Ташсельмаш», «Узбексельмаш» заводлари ўз бурчларини сусткашлик билан ўтамоқдалар. Бу эса терим техникасини тезроқ мавсумга шайлашда катта қийинчиликлар туғдирмоқда.

Механизатор кадрлар тайёрлаш юзасидан белгиланган тадбирлар ҳам автоном республиканинг кўпчилик хўжаликларида қониқарсиз бажарилмоқда. Бу йил тўрт ойлик курсларда 3.450 киши ўқитилиши керак эди. Шу кунгача ҳатто икки минг киши ҳам ўқитилгани йўқ. Беруний, Амударё районларида бу борада айниқса жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Нукус районида 100 та механизатор кадр тайёрлаш кўзда тутилган бўлса, ҳали курс очилган эмас. Бошқа районларда ҳам ана шундай ачинарли ҳолларга дуч келдик.

1975 йил ҳамма учун, айниқса дала гвардиячилари аталмиш механизаторлар учун катта синов йилидир. Бу синовдан муваффақиятли ўтиш учун ҳозирдан «пўлат от»ларни мавсумга шайлаш, режани аниқ олиб, юксак марраларни кўзлаб шаҳдам олға интилиш керак. Афсуски Қорақалпоғистон АССРнинг кўпчилик районлари, хўжаликларида шундай қилинмаяпти. Аҳволга область партия ва совет ташкилотлари аралашуви лозимга ўхшаб қолди, акс ҳолда техника ремонти соҳасида йўл қўйилган нуқсонларни яқин фурсатда бартараф этиш қийинга ўхшайди

Т. ҚАЛАНДАРОВ,
«Совет Қорақалпоғистони» газетасининг ходими.
Р ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми физика-математика фанларини ривожлантириш ҳамда ёш мутахассислар тайёрлашдаги хизматлари учун А. Навоий номли Самарқанд Давлат университетининг доценти Рафиқ Искандарович **Искандаровга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берди.

• • •

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми катта хизматлари ва Қарши чўлидаги объектларни, Андижон сув омборини, Тахиатош гидроузелини лойиҳалаш ва қуришда актив қатнашганлиги учун «Средазгипроводхлопок» институтининг бош инженери Лев Семенович **Литвакка** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор» фахрий унвони берди.

• • •

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йиллар самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Ленинск шаҳар комитетининг биринчи секретари Соли **Содиқовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

• • •

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми пахтачиликдаги кўп йиллик, самарали илмий-ишлаб чиқариш ишлари учун қишлоқ хўжалик ва илмий кадрларни тайёрлашда актив қатнашганлиги ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг илмий ходими Филипп Иванович **Учеваткинни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхознинг Сайринисо Тўйчиева бошчилик қилаётган комсомол ёшлар бригадаси коллективи далаларда «оқ олтин»дан мўл ҳосил тўпламоқдалар. КПСС XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида турган комсомол ёшлар 45 центнерлик хирмон учун кураш бошлаганлар. Бригада аъзолари ғўзаларни тўрт марта комплекс парваришдан чиқардилар. Суратда: бригада етакчиси С. Тўйчиева.

А. Тўраев фотоси.

ПАРТИЯ XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

Фарғона область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш иштирокчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленумининг якунлари ва КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун пахтакорлар социалистик мусобақасини авж олдириш соҳасида область коммунистларининг вазифалари тўғрисида Фарғона область партия комитетининг секретари О. Алихоновнинг докладини муҳокама қилдилар.

Мирзачўллик пахтакорлар ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари — Сирдарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари Э. Ҳ. Тожиев Фарғона қишлоқ меҳнатчилари социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликларини текшириш натижалари тўғрисида ахборот берди.

редакция почтасидан

ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

ЧЕКАНКА БОШЛАНДИ

КПСС XXV съездини муносиб совғалар билан кутиб оламиз! Ана шундай шиор остида ишлаётган пахтакорларимиз муҳим агротехника тадбирларини амалга ошира бориб, қувонарли натижага эришдилар. Пахта майдонини бултургидан 80 гектар кенгайтирдик. Бунинг 40 гектари биринчи марта ўзлаштирилган ерлардир. 200 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнер ўрнига 50 центнердан «оқ олтин» етиштиришга бел боғладик. Бу пахта ҳосилдорлиги ўтган йилги кўрсаткичимиздан гектар бошига 5 центнерга ошади демакдир.

Сувчи ва механизаторларимиз ана шу ваъдага яраша меҳнат қилмоқдалар. Ғўзаларга уч марта комплекс ишлов берилди. Етарли миқдорда ўғитлаб, мириқтириб суғорилди. Ниҳолларимизда 14-15 ҳосил шоҳи пайдо бўлди. Ҳар туп ниҳолда 6-7 тадан кўсак санаш мумкин. Областда биринчи бўлиб ғўзаларни чеканка қилишга киришдик. Механизатор С. Ёқубов, Ж. Чўлиевлар механизмлар воситасида кунига 10 гектар ернинг ғўзасини чеканка қилмоқдалар. Июль ойида ҳар туп ниҳолда кўсаклар сонини 10-12 тага етказиш шиорини ўртага ташладик. Шу йўл билан бу йил она-Ватанга минг тонна «оқ олтин» етказиб берамиз.

Тўлан ДАДАЖОНОВ,
Жиззах область Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИ

ЗАРБДОР ЙИГИТ

Тошпўлат Эшмуродов 1973 йилнинг ноябрь ойида ҳарбий хизматга чақирилган эди. У маълум вақтгача жанговар сиёсий тайёргарликдан ўтди. Синчковлиги, меҳнатсеварлиги ва ташкилотчилиги билан тез орада сафдошларининг ҳурмати ва ишончини қозонди.

Тошпўлатни рота командири ҳарбий қурилишда бетончилар бригадасига бошлиқ қилиб қўйди.

У бу вазифани сидқидилдан бажарар, ойлик планларини муттасил 140-150 процентдан ўринлатарди. Тошпўлат бошлиқ бригада ўтган йили ҳарбий қисмда социалистик мусобақа ғолиби номини олди. Кўксини «1974 йил социалистик мусобақа зарбдори» ва «Қурилиш аълочиси» деган значоклар безади. Яқинда у қисм командирининг буйруғи билан ўзи туғилиб ўсган жонажон диёрига отпускага бориб келди.

Т. Эшмуродов бошлиқ ҳарбий қурилиш бригадаси КПСС XXV съезди шарафига бошланган мусобақанинг олдинги сафида бораётир. Биз сафдошимиз Тошпўлат Эшмуродов билан ҳақли равишда фахрланамиз. Ҳа, у чинакам зарбдор йигит!

Ҳ. ХУДОЙНАЗАРОВ.
Н -қисм.

АДОЛАТ ВА АДОВАТ

БИР ХАТ ИЗИДАН

«Қадрли Собир Қодиров!

Сиз фидокорона меҳнатингиз билан завод коллективининг тўққизинчи беш йиллик учинчи йили планини бажаришига катта ҳисса қўшдингиз. Бу эса, Сизга йил якунига кўра 127 сўм 24 тийин миқдорида мукофот олиш ҳуқуқини беради. Ўтган йилги меҳнатингиз учун самимий миннатдорчилигимизни билдирамиз ва тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида янада улкан меҳнат муваффақиятлари, сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тилаймиз».

Бу табрикни завод маъмурияти, партия комитети, касаба союз ва комсомол ташкилотлари йўллаган. Энди иккинчи бир ҳужжатни келтирамиз: «Ўзбекистон КП Андижон шаҳар комитети ва меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартия 50 йиллиги шарафига тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш йўлида меҳнатда кўрсатган жасорати учун ўртоқ Қодиров Собирни Фахрий ёрлиқ билан мукофотлайди». Фахрий ёрлиқни Ўзбекистон КП Андижон шаҳар комитетининг биринчи секретари И. Ҳамидов, Андижон шаҳар ижроия комитетининг раиси А. Жалиловлар имзолашган.

Мана энди механика заводининг директори В. Н. Линінг буйруғини келтирмоқчимиз: «127-бўлим диспетчери вазифасини бажарувчи Собиржон Қодиров 1975 йил 3 мартдан аризасига мувофиқ ишдан бўшатилсин».

Бу қанақаси? Шундай илғор ишчи нега ишдан кетди?

Бу воқеа 1974 йил 29 июль куни содир бўлди. Завод дарвозаси олдига ичкаридан икки кубометр тахта юкланган машина келиб тўхтади. Собир Қодиров ҳужжат талаб қилди.

— Бизни танимаяпсанми?

Қодиров тахта олиб чиқиб кетмоқчи бўлган кимсаларни таниб турарди. Уларнинг бири завод касаба союзи комитетининг раиси Фозил Солиев, иккинчиси — кадрлар бўлимининг бошлиғи Шавкат Аҳмедов эди. Нега танимасин? Танийди. Лекин корхонадан олиб чиқиб кетилаётган материал учун ҳужжат зарур-да.

— Бу тахта комсомол қўлида барпо этилаётган «Космос» дам олиш зонасидаги қурилишлар учун ажратилган, — дейишди улар. — Қўйиб юборинг.

Завод дарвозасидан чиқиб олишгач, Солиев билан Аҳмедов айёрона тиржайишди. Буни кўриб турган ишчилардан Тоҳир Ражабов билан Мирзаҳаким Сотқиновлар Андижон шаҳар милиция бўлимига қўнғироқ қилишди. Текширишда тахта юкланган «93-27 АНВ» номерли машина дам олиш зонасига эмас, кадрлар бўлими бошлиғи Ш. Аҳмедовнинг уйига борганлиги аниқланди. Шофёр ҳам тахта шу хонадонга туширилганлигини тушунтириш хатида ёзиб берди. Шаҳар милиция бўлими ОБХС инспекторлари Ж. Раҳмонов ва Н. Маҳкамовлар бу ишни поёнига етказишни судраб юборишди. Бу орада корхона бош бухгалтери М. Борисовнинг Ш. Аҳмедов тахта учун завод кассасига 140 сўм 80 тийин тўлагани ҳақидаги маълумоти пайдо бўлди. Шу-шу иш бости-бости қилинди.

Лекин ўрганган кўнгил ўртанса қўймас экан. Текинхўрликка рўжу қўйган икки «дўст» завод мулкига яна чанг солишди. Орадан кўп ўтмай, иккинчи сентябрь куни тахта юкланган машина яна дарвоза олдига келиб тўхтади. Қоровул Абдулҳаким Акбаров пропуска талаб қилди.

— Бу тахтани оталиғимиздаги Комсомолобод районига етказишимиз керак, — дейишди Ф. Солиев билан Ш. Аҳмедов.

Шундан кейин машинани чиқариб юборишди. Яна текшириб кўрилса, тахта Ш. Аҳмедовнинг уйига туширилаётгани маълум бўлди. Солиев билан Аҳмедов милиция бундан хабардор бўлганлигини сезиб, кечқурунок С. Қодировнинг уйига етиб боришди.

— Шошилиб, пропуска олмаган эканмиз, — дейишди улар. — Илтимос шуки, бу иш овоза бўлмаса.

— Лекин коммунистмиз. Ёлғон гапирсак, қандай бўларкин? Бу ёқда виждон азоби...

— Гапни кўпайтирманг, вассалом...

Милиция инспекторлари Ж. Раҳмонов билан Н. Маҳкамовлар қонунсиз олиб кетилган тахта воқеасини текширишда давом этишди. Лекин Солиев билан Аҳмедовлар ҳам жим туришмади. Бир амаллаб «ҳужжат» тайёрлаб қўйишди.

Лекин текшириш жараёнида Ф. Солиев билан Ш. Аҳмедовнинг бошқа фирибгарликлари ҳам аён бўлиб қолди. 1974 йил март ойида ўнга яқин ишчига 250 сўм мукофот пули ёзилди. Лекин бу пул кассадан олинди-ю, Ш. Аҳмедов билан ихтирочилик ва рационализаторлик бўлимининг бошлиғи И. Исроилов қўлига топширилди.

— Март байрамида аёлларимизга совға оламиз, — дейишди пулни олаётганлар.

Бу воқеадан хабардор бўлган ишчиларнинг бири Ф. Солиев билан Ш. Аҳмедовлар нотўғри йўлдан боришаётганини юзларига солди. Бу иш биринчи бор содир бўлаётгани йўқ эди. Ишчиларга мукофот ёзиб, пулларни «меҳмон кутамиз», «маданий тадбир ўтказамиз», «совға оламиз» сингари важлар билан қайтариб олишлар тез-тез рўй бериб турарди. Бу ишларда И. Исроилов ҳамиша воситачи ролини ўйнарди.

Ишчиларнинг аризаси шаҳар партия комитети ва шаҳар милиция бўлимига маълум бўлиб қолгандан кейин завод партия комитети Ф. Солиев, Ш. Аҳмедовларнинг шахсий ишини муҳокама қилишга киришди. Масала 110-127-бўлим бошланғич партия ташкилотининг ёпиқ партия йиғилишида кўрилди. Шуни айтиш керакки, муҳокама расмият учунгина ўтказилди. Йиғилишда завод директори В. Ли ҳам сўзга чиқди. Лекин у масалага юзаки қаради, принципсизлик қилди:

— Партком секретари ўртоқ Е. Хмелевский партия бюросига ҳамма воқеаларни баён қилиб берди. Ўртоқ Т. Ражабов туҳмат хатларини биринчи бор ёзаётгани йўқ. Завод маъмурияти шуни аниқладики, И. Исроилов билан Ш. Аҳмедов ишчилардан пул олганларида ғараз мақсадларни (!) кўзлаганлари йўқ...

Бировга туҳматчи деб ном қўйиш осон. Эгри қўл, ғаразгўй кишиларни юз хотир қилмай фош қилиш эса жуда-жуда қийин. Директор йиғилишдаги тутуруқсиз нутқи билан корхонада юз бериб келаётган барча қинғир ишларга ҳомий эканлигини кўрсатиб қўйди. Бу мантиқсиз нутқ йиғилиш руҳини ҳам ўзгартириб юборди. Директордан андоза олиб, айрим кишилар фактларни хас-пўштлаб гапирдилар. Партия йиғилиши барча қинғир ишлари учун Ф. Солиевни огоҳлантириш билан кифояланди. Ш. Аҳмедовга эса ҳайфсан эълон қилинди, холос. Маъмурият И. Исроиловни бошқа ишга ўтказиб, барча кўнгилсиз воқеалар этагини ёпди.

Маъмурият ва партия комитети ўз паноҳига олганлиги Солиев билан Аҳмедовни «руҳлантириб» юборди. Улар қинғир йўлларига ғов бўлаётган софдил ишчилардан ўч олишга киришдилар. С. Қодиров, Т. Ражабов, М. Сотқиновлар номига не-не туҳмат тошлари отилмади? Кўп ўтмай улар кадрлар бўлимининг бошлиғи Ш. Аҳмедов ҳузурига чақирилди. Шу ерда Ф. Солиев ҳам керилиб ўтирар эди. У ғолибона иршайиб, бир мақолни эслашди:

— Ўйнашмагин арбоб билан, арбоб урар ҳар боб билан дейдилар. Бу гапни эшитганмидиларинг?! Ариза ёзинглар. Яхши характеристика бераман.

Табиийки, ишчилар бу «таклифга» кўнишмади. Кунлар ўтаверди. Бу орада Қодиров бошқа ишга ўтказилди. У 127-бўлим диспетчери вазифасини бажарувчи бўлиб ишлади. Кўп ўтмай унга бу штат қисқаришини маълум қилишди. Лекин Собир Қодиров бўш келмади:

— Штат қисқарадиган бўлса, буйруқдан бир нусха берасиз, — талаб қилди у.

Бунинг устига, штат қисқартириш ҳақидаги буйруққа Қодиров ишлаётган цех бошлиғи М. Полянский қўл қўймади.

Шундан кейин Солиев билан Аҳмедов бошқача йўл тутишди, очиқча дағдағага ўтишди.

— Ариза ёзсаларинг ҳам, ёзмасаларинг ҳам ишдан бўшатамиз!

Ана шундай қийин-қистовлардан сўнг коммунист Собир Қодиров, илғор ишчи Тоҳир Ражабов ариза ёзишга мажбур бўлишди. Мирзаҳаким Сотқинов эса ариза ёзмади. Уни штат қисқариши муносабати билан ишдан ҳайдашди.

Шундай қилиб, адолат учун ҳаракат қилган софдил уч ишчи адоват қурбони бўлди. На директор, на партком секретари бу ишлар билан батафсил шуғулланишди. Қувғинга учраган ишчилар ўз қадрларига ачиниб, яна шаҳар милиция бўлимига боришди.

— Биз делони Андижон шаҳар партия комитетига топширганмиз, — дейишди у ерда.

Ҳамма ишлар очиқ-ойдин бўлиб турган бир пайтда бу иш шаҳар партия комитетига ўтди-ю, тинчиб кетди. Энди калаванинг учини топиш учун кишилар овора. Таҳқирланган, танқид учун, софдиллиги учун қувғин қилинган ишчилар эса ҳақиқат очилармикан деб умид билан юришибди.

КПСС Марказий Комитетининг «Тамбов область партия ташкилотида танқид ва ўз-ўзини танқиднинг аҳволи тўғрисида»ги қарорида алоҳида таъкидланганидек, танқид учун қувғин қилиш, ошна-оғайнигарчилик, принципсизлик партиянинг ленинча иш нормаларига ётдир. Ўйлаймизки, Андижон шаҳар партия комитети ўз ишидаги бу жиддий нуқсонни тузатиб олишга қодир. Адоват учун қувғин қилинган софдил кишилар ҳақиқат қарор топишига ишонадилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИЛИКЛАР

✦ ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ ОЛГАН МАҲСУЛОТЛАР ✦ ДАШТДА СУВ ЯНАДА КЎПАЙТИРИЛАДИ ✦ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТИ ТУЗИЛДИ ✦ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН АСАЛАРИЧИЛИК СОВХОЗИДА.

ФАРҒОНА. Тошлоқ районидаги «Оқ олтин» колхози сут-товар фермасининг коллективи районда илғорлардан саналади. Фермада ҳар бир соғин сигирдан олинаётган сут кун сайин кўпайиб бормоқда. Суратда: коммунистик меҳнат зарбдорлари Анор Мадҳошимова. Доно Бекбўтаева ва Жамила Саримсоқовалар. Улар КПСС XXV съезди шарафига зиммаларига юксак мажбурият олишди — ҳар бир соғин сигирдан олинадиган сут миқдорини бу йил 4 минг литрга етказишмоқчи.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

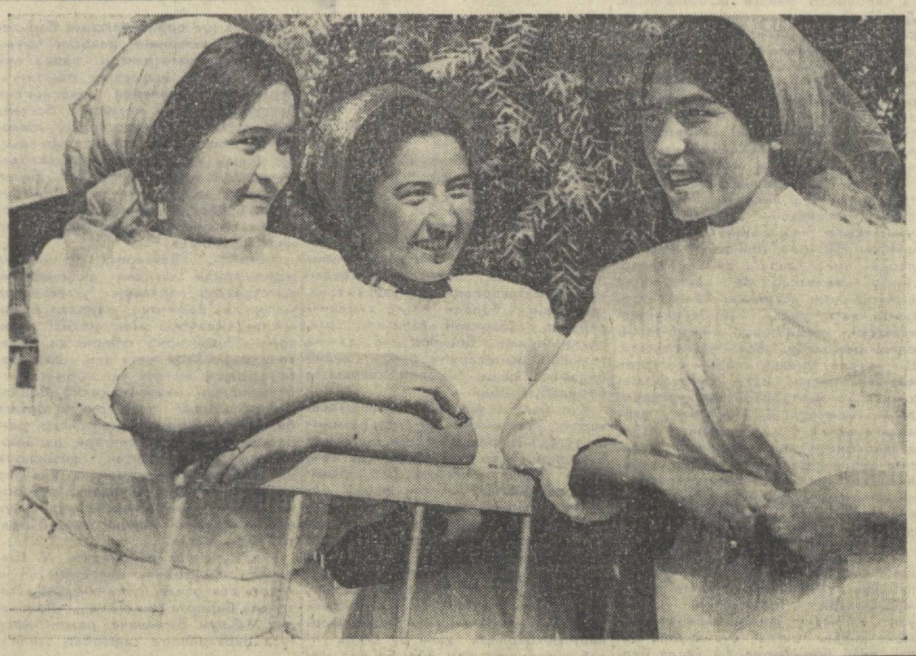

ХУШХАБАРЛАР

АЪЛО МАҲСУЛОТ. Қўқон пайпоқ-йигирув комбинати ишлаб чиқараётган эластик пайпоқ, гольф ва болаларнинг пайпоқларига Давлат Сифат белгиси берилди. Йил охиригача 300 мингта ана шундай буюм ишлаб чиқарилади. Корхона савдо ташкилотларига Сифат белгиси олган маҳсулотнинг олти турини етказиб бермоқда.

* * *

КАНАЛ КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА. Саркисов номидаги жанубий Мирзачўл канали Жиззах даштига сув беради. Н. Г. Овсянников бошлиқ земснаряд экипажи ана шу йирик канални кенгайтиришга ва чуқурлаштиришга киришди. Ҳозиргача трассанинг қарийб бир километри босиб ўтилди.

* * *

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ИНЖЕНЕРЛАРИ ЖАМИЯТИ. Автоном республикада область илмий-техника жамияти тузилди. Инженер-техник ходимлардан 2.300 киши шу жамиятга аъзо бўлиб кирди. Улар саноат корхоналари, қурилишлар, қишлоқ хўжалиги, транспорт, савдо ва матлубот кооперациясидаги 83 та бошланғич ташкилотга бирлашгандирлар.

ҚАРШИ ҚОВУНИ

Ульянов районидаги «Партия XX съезди совхози полизларида гектар бошига 209 центнер ширин-шарбат қовун ҳосили олинди. Бу ерларда қўриқ учун энг истиқболли эртанги қовун навларини танлаш тажрибаси ўтказилди. Сариқ хандалак энг яхши нав бўлиб чиқди. Қарши даштидаги саккиз қўриқ совхози биринчи марта қовун етиштирди.

ХОККЕЙЧИЛАР УЧРАШУВИ

Шаҳар стадионида ўт устида ўйналадиган хоккей бўйича Қарши шаҳрида ўтказилган СССР биринчилигининг зона саралаш мусобақалари тугади. Мусобақада Новосибирск, Кемерово, Хабаровск. ва Қарши командалари иштирок этдилар. Майдон эгаларининг тажрибаси кам бўлсада улар рақибларига осонликча таслим бўлмадилар. Хабаровскнинг кучли командаси билан бўлган учрашувда ҳисоб 1:3 бўлди, Кемерово командаси билан дуранг натижа қайд этилди.

Кемерово хоккейчилари биринчи ўринни олдилар.

(ЎзТАГ).

ҚУВНОҚ КЕЧА

ҚИБРАЙ. Ленин номли колхознинг дала шийпонида район хотин-қизларининг Халқаро хотин-қизлар йилига бағишланган учрашув кечаси бўлиб ўтди. Орджоникидзе район партия комитетининг секретари Д. Шарипова қишлоқ хўжалигида, саноат ва қурилишда фидокорона меҳнат қилаётган илғор хотин-қизларнинг меҳнат фаолияти ҳақида, тўққизинчи беш йиллик планларининг бажарилишига улар қандай ҳисса қўшаётганликлари тўғрисида гапириб берди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мунаввар Исҳоқова, Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг кафедра мудири Зарифа Саидносирова, Қаҳрамон она Шоди Эгамназарова ва бошқалар ўзларининг қайноқ меҳнатлари ва фаровон турмушлари ҳақида сўзлаб бердилар. Мусобоқадош Калинин район партия комитетининг секретари Ф. Исроилова Орджоникидзе район хотин-қизларига эсдалик совғаси топширди.

Кеча қатнашчилари район маданият уйи ҳаваскор ижрочилари ҳамда Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг «Гулдаста» вокаль ансамбли иштирокчилари ижросида концерт томоша қилишди.

Д. АЮПОВА.

ВАФО ҚЎШИҒИ

ЗАМОНДОШИМИЗ ФАЗИЛАТИ

«Қўқон» совхозида ажойиб бир оила яшайди. Хонадон бошлиғи Одилжон ака Қўшматов. Касби — бухгалтерлик. Рафиқасининг исми Замирахон. Боғчада тарбиячи. Одилжон ака Улуғ Ватан уруши фронтларида гитлерчиларнинг таъзирини берган тўпчи. Замирахон опа эса худди ўша йиллари колхозда комсомол-ёшлар бригадасига бошчилик қилган фидокор... Бир қарашда, бунинг ажабланарли томони йўққа ҳам ўхшаб кетади. Нега деганда, ўша йиллари ҳамма йигитлар шинел кийган, қизлар эса далаларда эркакларнинг ишини қилишган, трактор минишган, қўш ҳайдашган, сув тарашган...

Йигит жанг бўронларида, ўт-олов ичида, қиз эса пахта далаларида ўзини кўрсатди. Эл-юрт нимани буюрган бўлса, миллионлаб тенгдошлари қатори шуларни бажони дил бажаришди. Одилжон ака билан Замира опаларнинг ўша шиддатли даврдаги фидойиликларидан ташқари яна бир ажойиб фазилатлари ҳам борки, бу ҳақда тўхталмасдан ўтиб бўлмайди. Бу — ҳали-ҳали ҳамқишлоқлари тилида достон, ёшларга ибрат...

Йигит билан қиз ўртасида қаттиқ аҳду паймон бор эди. Аммо, уруш тўғаноқ бўлди. Қирқ биринчи йилнинг изғиринли кунларининг бирида қиз йигитни изтироб ичида олис ва хатарли сафарга кузатди. Одилжон Қўшматов ўз ота-онасига, суюклиси Замирага аҳён-аҳёнда бўлсаям, хат ёзиб турди. Ана шундай хатлардан бирида у мамлакат ичкарисига кўчирилган Харьков пиёда қўшинлар билим юртини битириб, лейтенант унвонини олгани, фронтга жўнаш олдидан қизғин машқлар кетаётганини хабар қилганди.

Замирахоннинг қалам билан ёзилган, ҳозир сарғайиб титилиб кетган хатлари кишини ҳаяжонлантиради. Қиз фронт учун пахта етиштириш қизғин бораётгани, педагогика билим юртидаги ўқишини вақтинча тўхтатиб қўйиб, колхоздаги «фронтовой бригада»га бошчилик қилаётгани, шу билан бирга колхоз комсомол ташкилоти секретари бўлиб ишлаётганини маълум қиларди. Барча эркаклар фронтга кетиб, дала ишлари чоллар, хотин-қизлар ва болалар зиммасига тушган бўлса ҳам, барибир, бўш келишмаётганини, ғўзалар яшнаб ўсаётганини билдирар, ўзи эса вақти-вақти билан Одилжон акасининг ота-оналари аҳволидан хабардор бўлиб турганини айтиб ўтарди. Қизнинг ҳамма хатлари ҳам бир хил тугалланарди: душманни қириб, тезроқ келинг. Сизни ҳамма соғинган...

1943 йили қиш кунларининг бирида Замирага ўша таниш тумор шаклидаги яна бир хат келди. Унда Одилжон 111-танкка қарши отувчи алоҳида дивизия составида Волхов фронтида жанг қилаётгани ҳақида шоша пиша, ҳаяжон билан ёзилган сатрлар қуйидагиларни ҳикоя қиларди. У командирлик қилаётган батарея фашистларнинг қутуриб қилаётган ҳужумларини даф этиб, Ленинград ҳимоячиларига катта мадад беряпти. Фронтнинг Лодожск участкасига жойлашган унинг батареяси тўрт кун ичида душманнинг 7 та танкини мажақлаб ташлади. Душманнинг куни батамом битадиган соат яқин!

Замира хатни ўқиб бўлибоқ Одилжоннинг ойиси Саломат аянинг уйига қараб чопди. Жигарбандининг жаранглаган сўзларини ўз онасига олиб борган қиз бўлажак қайнонасининг олқиш ва дуоларига кўмилиб, даласига, ўзи ва ўнлаб дугоналари тунаб ишлайдиган пачоққина шийпонга қувониб қушдай учиб келди.

Аммо у эрта қувонган экан. Изтиробли, аламли, ғаму ташвишга тўла кунлар олдинда кутиб турган эди. Одилжондан хат келмай қолди. Кунлар, ҳафталар, ойлар ўтса ҳамки, почтальон уларнинг уйлари олдидан тўхтамай ўтади. Қиз бояқиш ҳар куни Саломат аянинг олдига боради. Эти устихонига ёпишиб, яккаш сукутда ўтирган она бояқишга тасалли берган бўлади-да, у бу-сига қарашиб бўлгач, уйига қайтади. Одилжонга нима бўлдийкин? Бедарак кетди деган гаплар ҳам эшитилиб туради. Е шунақа бўлдимикин? Тирик бўлса, бўлгани. Е қора хат келиб қолармикин? Хаёлидан ўтган бу сўз қизни сескантириб юборади. Йўқ, йўқ! Ундай куннинг юзини тескари қилсин!

Бир куни чошгоҳларда Саломат ая ҳовлиқиб далага, Замиранинг олдига келиб қолди. Қўлида хат... Одилжоннинг ёзуви! Қиз шоша-пиша уни очиб ичида ўқишга тутинди:

«Онажон, деб ёзарди ўғил, — мен госпиталдаман. Мен ўғлингиз Одилжон бўлсам ҳам, энди у Одилжон эмасман. Ногирон бўлиб қолдим. Иккала оёғимни снаряд парчаси узиб кетди. Докторлар кесиб ташлашди. Протез оёқ қилиб берамиз, юраверасан, дейишяпти. Биламан, сиз мени қучоқ очиб кутиб оласиз. Аммо, Замирачи? Биласиз-ку, мен уни... Е қишлоққа бормайми, онажон?..».

Шу ерга келганда Замира инграб юборди, қўлидан хат тушиб кетди». Нима, нима деб ёзибди», нафаси халқумига тиқилиб сўради. Саломат ая, — айтсангчи, нима деб ёзибди?».

Замира ўзини қўлга олиб, кулимсирагандай бўлди. Кейин бўлажак қайнонасининг кўксига бошини қўйиб шивирлади: ҳеч нарса, холажон. Фақат оёқларини ўқ ялаб ўтибди. Яқин орада тузалиб кетаман дебдилар.

Соддагина аёл қизнинг гапига ишонди. Сенгаям қийин, болам, — деди унинг бошини силаб, — кўзларинг нигорон бўлиб кетди. Майли, бу кунлар ҳам ўтар-кетар.

У Замирадан хатни сўраган эди, қиз яна баҳона қилди, онамга ўқиб бераман деб. камзулининг чўнтагига солиб қўйди. Бояқиш аёл, ўғлининг сўзларини яна бир эшитишни истаб бирортасига тутқизса-ю, у хатни сўзма-сўз ўқиб берса, кейин она бечоранинг аҳволи нима кечади? Ўғлининг изтиробли сўроқлари уни хароб қилмайдими? Шу мулоҳазага бориб, Замира ўхшамаганроқ баҳона билан бўлсаям, хатни олиб қолди.

«Фронтовой бригада» қизлари кундузги оғир меҳнатдан кейин кечаси шийпонда уйқуга кетиши билан Замира тош фонарни ёнига обкелиб, унинг хирагина ёғдусида хат ёзишга тутинди.

«Меҳрибон Одилжон ака, — деб ёза бошлади қиз, — хатингизни олиб, ҳаёт эканлигингизни билиб, холам билан роса қувондик. Ҳайрият... Аммо холамга ярангиз оғирроқ эканини билдирмадим, оғир ботмасин, дедим. Лекин ростини айтсам, сиздан гинам бор. Мени ҳалиям билмас экансиз-да! Ҳаёт қолибсизми, шунинг ўзи менга бахт. Оёқларингиз бўлмаса, сизга мен оёқ бўламан. Қўлларингиз бўлмаса қўл, кўзларингиз бўлмаса, кўз бўлар эдим, Одилжон ака! Мен сизни бошимда кўтариб юришга ҳам тайёрман. Сиз мард одамсиз. Немиснинг етти танкини ёндирган командирсиз. Сиз ҳаммамизнинг бахтимиз учун жанг қилган асл мард кишисиз. Тезроқ келинг, мен сизни... Йўлингизга ҳаммамиз интизормиз!..».

Замиранинг хати Одилжонга докторларнинг шифосидек туюлдими, ҳарқалай тез соғайди. Иркутскда ясаб беришган иккала протезни оёқларига кийиб, бир ой юришни машқ қилди. Кроватдан кроватга ўтиб, деворларни ушлаб, худди йўлга кираётган гўдакдай секин-секин юраркан, оҳиста шивирларди: демак, керакман! Севади! Бораман, учиб бораман! Онажон, Замира, бораман!

Лейтенант Одилжон Қўшматов 1943 йилнинг июлида кўксига «Иккинчи даражали Ватан уруши» ордени ва 5 та жанговар медаль тақиб, қишлоғига кириб келди. Ота-онасининг ҳам, йўлига нигорон бўлиб турган севгилиси Замиранинг ҳам кўзларида нур чақнади. Улар дарҳол унаштириб қўйилди.

Орадан кўп ўтмай тўй бўлди. Бирин-кетин ширин-ширин фарзандлар дунёга келди. Эр-хотин бундоқ ўйлаб қарашса, ҳаётларида бир нима етишмагандай. Бу — билим эди. Уруш — ўқитувчи бўлиш ниятида муаллимлар тайёрлаш курсида ўқиётган Одилжонни жанговар офицерга, тарбиячи бўлиш учун педагогика билим юртига кирган Замирахонни бригада бошлиғига айлантириб юборган эдида. Одилжон Қўқондаги олти ойлик бухгалтерия курсини тамомлаб келди. Замирахон ҳам педагогика билим юртини битирди.

Шу йил баҳорда Одилжон ака билан Замира опанинг турмуш қуришганига ўттиз йил бўлган кун нишонланди. Ер-дўстлар йиғилди. Кечада иштирок этганлардан бири бу оддий, аммо эл-юрт ишига ўзини бағишлаган кишилар ҳақида жуда мағизли гаплар айтди. Одамийликни, муҳаббат ва садоқатни муқаддас деб билган, ўттиз йилдан бери сиз оғзи санга бормаган, ахлоқ-одобда элга ибрат бўлиб келаётган бу эр-хотиннинг ҳаёти вафо ҳақида ҳали ёзилмаган достон, деди у.

Одилжон ака бухгалтерлик вазифасини мукаммал адо этиш билан бирга, кўп йиллардирки, маҳалла комитети раислигини ҳам ўрнига қўйиб келяпти. У активларга, маҳалладаги катта-кичикка суяниб, тўйлардаги ортиқча ҳашамларга чек қўйди, мен сендан камми деб чираниб тўй қилмоқчи бўлган бир-икки ҳамқишлоғини изза қилиб, дамини қайтариб қўйди.

Ҳали элликка кириб-кирмаган Замира опани эса, совхоз учинчи бўлимининг онахони деса бўлади. У ҳам бир неча йиллардан буён бўлим хотин-қизлар Совети раисидир. Саккиз болани тарбиялаб қаторга қўшган, ҳозир ўн бир неварасининг бошини силаётган Замира опа ҳар бир хонадоннинг азиз меҳмони, яқин маслаҳатгўйи.

Одилжон ака ва Замира опалар яратган вафо қўшиғи узоқ-узоқ вақтлар жаранглаб туришини истардик.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Хоразм областида ташкил этилган ихтисослашган асаларичилик совхози шу йилнинг ўзида меҳнаткашларга юз тонна асал етказиб беради.

Суратда: (чапдан) асаларичилар асалари қутиларини кўздан кечиришмоқда.

Қ. Отаев фотоси, (ЎзТАГ).

ФАН ВА ТЕХНИКА

ҚУЛАЙ МОСЛАМА

Фарғона политехника институтида ички органлардаги яллиғланиш жараёни интенсивлик даражасини аниқлашга имкон берувчи асбоб ясалди. Аппарат яллиғланиш ўчоғидан чиқувчи инфрақизил (иссиқлик) нурларини қайд этади. Бу нурнинг температураси одатда юқорироқ бўлади. Сўнгра «ушланган» инфрақизил нурланиш тўғрисидаги маълумотлар электр сигналга айлантирилади ва буни врач асбоб шкаласида равшан кўради.

Шу асбобни москвалик инженер Валерий Кротов билан биргаликда яратган техника фанлари кандидати Муҳсин Муҳитдинов янгиликдан саноатда микроэлектросхемалар температурасини ўлчашда ҳам фойдаланиш мумкин, дейди. Қурилманинг тажриба намунаси экспонат сифатида СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «халқ маорифи» павильонига юборилди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН. Автоном республика онкологлар медицина техникасининг янгилиги — фиброэзофагоскоп олдилар. Бу оптик асбоб одамнинг ички органларида шиш бор-йўқлигини наркоз ишлатмаган холда тез ва аниқ текшириб чиқишга ёрдам беради. Асбоб текшириш зонасининг рангли суратини олишга имкон беради. Ундан аҳолини оммавий профилактика кўригидан ўтказишда ҳам фойдаланиш мумкин.

Ленинграддаги Н. Н. Петров номли онкология илмий-тадқиқот институтида таълим олган медицина фанлари кандидати М. Қобулов шу аппарат билан ишламоқда.

В. ТАТАРИНОВ,
В. ОСТРОЛУЦКИЙ,
ЎзТАГ мухбирлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ-ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНСТИТУТИ
ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАР СОСТАВИДАГИ ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедралар бўйича:

доцентлар: КПСС тарихи. фалсафа, автомобилда ташиш ва ҳаракат хавфсизлиги, йўлларни излаш ва лойиҳалаш, автотранспорт экономикаси ва ишларни ташкил қилиш, йўл қурилиш машиналари (фан кандидатлари);

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, фалсафа, йўлларни излаш ва лойиҳалаш. кўприклар ва ер ости ўтиш йўллари, йўллар қурилиши технологияси ва эксплуатацияси, автоэксплуатацион материаллар ва меҳнат муҳофазаси, чизма геометрия. олий математика (рус тилида дарс бериш). ҳисоблаш техникаси, материаллар қаршилиги (ўзбек тилида дарс бериш), физика, қурилиш-йўл машиналари (фан кандидатлари):

ассистентлар: чизма геометрия, физика, ҳисоблаш техникаси, чет тили (немис, инглиз, француз); умумий химия (ўзбек тилида дарс берадиган фан кандидати). жисмоний тарбия (енгил атлетика, сузиш, баскетбол, волейбол, гимнастика).

Конкурс муддати — 11 августгача.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳар, ГСП, К. Маркс кўчаси, 32-уй, кадрлар бўлими.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли
ТОШКЕНТ ШАҲАР 31-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
тепловоз машинистлари мутахассислиги бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

билим юртига ўрта маълумотли ва совет армияси сафида ҳарбий хизматни тугатиб қайтган йигитлар қабул қилинади.

Машғулотлар группалар ташкил этилгандан сўнг бошланади.

Ўқиш муддати икки йил.

Ўқувчиларга ҳар ойда 30 сўм стипендия берилади.

Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртини тугатганлар темир йўл транспортида ишлаш учун ишга юбориладилар. Улар темир йўл транспорти ходимлари учун бериладиган имтиёзлардан фойдаланадилар, жумладан, Совет Иттифоқининг хоҳлаган шаҳарларига темир йўлда бепул борадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар институтга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт, ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, ариза, таржимаи ҳоли, 3х4 см. катталикдаги фотосурат, медицина справкаси.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри «Слоним» массиви, (8. 21. 48-автобусларнинг «Интернат» ёки «Котельнал кўчаси», 23, 26, 15-автобусларнинг «Жарқўрғон кўчаси», 2, 23-трамвайларнинг «Рисовая массиви», бекатлари).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.10 — ТОШКЕНТ. «Камалак», 18.45 — «Глобус» 19.05 — Телефильм. 19.25 — «ЁШЛИК». 19.55 — «АХБОРОТ». 20.10 — КПСС XXV съезди шарафига. (Беш йилликнинг якунловчи йили). 20.40 — Ўн минут музика. 20.50 — Ота-оналар университети 21.20 — «АХБОРОТ». 21.40 — Шифокор суҳбати. 21.50 — Концерт. 22.30 «Таъзим» программаси. 24.00 МОСКВА. «Вақт». **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.10 — МОСКВА 21.45 — «Инсон ва қонун». 22.15 — «Спортлото» тиражи. 22.30 — **Aка-ука Карамазовлар** (бадиий фильм, 1-серия) **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — «Юлдузча». 20.50 — Беш йиллик маршрутлари бўйлаб. 21.20 — Концерт. 21.50 — Пойтахт янгиликлари. 22.05 — **Ванюшин фарзандлари** (бадиий фильм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Виннету — Ингу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Есения — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Маккеннинг олтинлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00).

Бешинчи ҳужум — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ РЕСПУБЛИКА КУРСЛАРИ
кундузги ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машинкада ёзув ва иш юритувчилик таълими билан стенографистка.

иш юритувчилик билан (стенографиясиз) **машинистка.**

Курсларда секретарь типидаги хизматчилар қуйидаги ихтисослар бўйича тайёрланади.

Юқори тезликда стенографик хатларни ёзиб оладиган секретарь-стенографистка-машинистка.

Ўзбек ва рус тилларида иш олиб борадиган секретарлик ишлари билимидаги секретарь-машинистка.

Республикада секретарь типидаги хизматчиларга ҳар томонлама ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжни инобатга олиб, корхона ва ташкилотлар йўлланмаси билан шартнома асосида турли хил қисқа муддатларда секретарь ходимлар тайёрлаб бериш усули ҳам қўлланилмоқда.

Ўқувчилар ва ҳужжатларни қабул қилиш йил бўйи узлуксиз давом эттирилади.

БИРИНЧИ ПОТОК УЧУН АРИЗАЛАР 30 АВГУСТДАН БОШЛАБ ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 9 ДАН 20 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишлар 1 сентябрдан бошланади.

Маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри-3, Олмазор кўчаси, 174-уй. (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида), телефон: 44-30-61.

«Оргсельтехмонтаж» трестининг 3-кўчма механизациялаштирилган колоннаси

ТУГАТИЛДИ

СПМК барча даъволарни эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилади.

Хоразм область халқ маорифи бўлими томонидан Боғот районидаги Димитров номли мактабга берилган **А-066828, А-066829, А-066830, А-066843** номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТЛАР **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИНИНГ
ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ ЙЎЛ БОШҚАРМАСИГА

контроль-ревизия бўлими бошлиғи, бошлиқ ўринбосари, ишчилар таъминоти бўлими бошлиғи (жойларга бориб ишлаш учун). Тошкент ишчилар таъминоти бўлими бошлиғининг умумий овқатланиш бўйича ўринбосари. катта ревизор. ревизор. зоотехник, кадрлар тайёрлаш бўйича инженер, кадрлар бўлими инспектори, иш юритувчи-секретарлар

КЕРАК.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси. 4-уй. Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ва район ижроия комитетларидаги инспекторларга учрашилсин.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС 700.000 ГСП. Тошкент «Правда Востока» кўчаси № 26 ✶ ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.
Р. 01622. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 171.